Provinciale Staten Drenthe

Besluitenlijst

van de vergadering van
Provinciale Staten van Drenthe

gehouden op woensdag 9 oktober 2019

BESLUITENLIJST

Vergadering van Provinciale Staten van Drenthe
Woensdag 9 oktober 2019

U kunt de statenvoorstellen en de ingezonden brieven, alsmede de besluitenlijsten en samenvattingen, via het StatenInformatieSysteem (SIS) inzien op de website van de provincie onder het volgende adres: https://www.drentsparlement.nl/vergaderingen/.

De aangenomen moties zijn als bijlage opgenomen bij deze besluitenlijst.

Aanwezig:
mevrouw J. Klijnsma, voorzitter

de leden:
mevrouw B. van den Berg-Slagter (ChristenUnie)
de heer T.P. Blinde (Forum voor Democratie)
de heer E. Bos (GroenLinks)
de heer J.F. Bos (Forum voor Democratie)
de heer R.A.A. Bosch (PvdA)
de heer R.W. Camies (Forum voor Democratie)
de heer B. van Dekken (CDA)
mevrouw G.J. Dikkers (SP)
de heer J.W. Drukker (Forum voor Democratie)
de heer F.P. Duut (OpDrenthe)
mevrouw H.T. Haan (GroenLinks)
mevrouw A.M. Kleine Deters (D66)
mevrouw S.D. Kort (PVV)
de heer R. du Long (PvdA)
de heer H. Loof (PvdA)
de heer R. Mäkel-van Luttikhuizen (SP)
mevrouw W.M. Meeuwissen-Dekker (VVD)
mevrouw C.M.J. Mentink-Broekhuis (CDA)
de heer J.J. Moes (VVD)
de heer W.L.H. Moinat (SP)
de heer H.R. Nijmeijer (GroenLinks)
de heer H. Omlo (Forum voor Democratie)
mevrouw T. Potharst (Partij voor de Dieren)
de heer H.J. Pragt (D66)
de heer R.R. Pruisscher (ChristenUnie)
mevrouw J.A. Roggen (PvdA)
de heer A. Schoenmaker (Sterk Lokaal)
de heer J.G.M. Schomaker (PvdA)
de heer G. Serlie (VVD)
mevrouw E. Slagt-Tichelman (GroenLinks)
de heer J. Smits (VVD)
mevrouw A. Udinga (VVD)
de heer N.A. Uppelschoten (PVV)
mevrouw E.C. Vedder-Monaster (CDA) vanaf 15.00 uur
de heer S.J. Vegter (CDA)
de heer H.H. Veldsema (CU)
de heer H. Velzing (Forum voor Democratie)
de heer A. Vorenkamp (PVV)
de heer G. Zuur (CDA)
mevrouw F. Zwaan-Alberts (VVD)
de heer P.A. Zwiers (PvdA)

mevrouw S. Buissink, griffier

Voorts aanwezig de leden van het college van GS:
de heer C. Bijl (PvdA)
de heer H.J. Jumelet (CDA)
de heer J.N. Kuipers (GroenLinks)
de heer T. Stelpstra (CU)

Afwezig lid van het college van GS:
de heer H. Brink (VVD)

A. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 13.00 uur en heeft vandaag een speciaal welkom voor de dames van Vrouwen van Nu uit De Wijk en de dames van de Passage uit Sleen, die onder leiding van de Statenleden mevrouw Kort (PVV) en mevrouw Meeuwissen (VVD) kennis hebben gemaakt met het reilen en zeilen van Provinciale Staten. Verder een speciaal welkom aan de heer Tombal uit Dordrecht, die de provinciale hoofdsteden bezoekt. Ook de heer Moinat (SP) wordt welkom geheten na een periode van afwezigheid.

B. Mededelingen

De voorzitter deelt mee dat de heer Duncan Wijting tijdens de vergadering foto's zal maken t.b.v. de nieuwe website.

De heer Smits (VVD) nodigt de Statenleden uit om naar de bijeenkomst 'IBP-boost' van het Interbestuurlijk Programma te komen op donderdag 7 november 2019 in het NBC-Congrescentrum te Nieuwegein. Het doel is om gezamenlijk te verkennen hoever het IBP gevorderd is.
Op 28 oktober 2019 is er een bijeenkomst bij denkbedrijf Argumentenfabriek te Amsterdam. Hier wordt met zo veel mogelijk Statenleden besproken wat de rol van de Statenleden is in relatie tot de RES (Regionale Energie Strategie).

Gedeputeerde Kuipers (GroenLinks) meldt dat deze week 'de week van de Toegankelijkheid' is, met als ondertitel 'Doen wat je zelf wilt'. De activiteiten zijn terug te vinden op de website: www.weekvandetoegankelijkheid.nl .
De Regenboogweek start op 11 oktober, de Coming Out Day, en duurt t/m 18 oktober. In de hele provincie wordt de regenboogvlag gehesen. Op het kaartje op de desk van de Statenleden staat een link naar een overzicht van alle activiteiten.
De heer Velzing (FvD), behorend tot de doelgroep van de Regenboogweek, vindt artikel 1 van de Grondwet voldoende en vraagt zich af of dit soort initiatieven niet indruist tegen dit artikel.

C. Vaststelling van de agenda

Er worden twee moties vreemd aan de orde van de dag toegevoegd: Motie M 2019-14 'Haal Skills naar Drenthe', van de VVD en alle andere fracties, wordt agendapunt H. Motie M 2019-15 'CETA', van de Partij van de Dieren, wordt punt I. De sluiting wordt punt J.
Voor het overige wordt de agenda conform ontwerp vastgesteld.

D. Vaststellen besluitenlijst van de vergadering van PS van 3 juli 2019

De besluitenlijst wordt conform concept vastgesteld.

E. Ingekomen stukken

Zie bijgevoegde Lijst van ingekomen stukken (LIS).

Ingekomen stukken van de vergadering Provinciale Staten van Drenthe op 9 oktober 2019
Toegezonden is een lijst met ingekomen stukken A.1 t/m A.20 en B.1 t/m B.21 en C.1.
De voorhangprocedure C.1 zal op de commissievergadering van FCBE van 30 oktober behandeld worden, omdat hierover nog een aanvullende brief van GS aan PS komt.

A.9 *Financiële chaos WMD door betrokkenheid bij Wildlands (Beantwoording vragen fractie FvD)*
De heer Blinde (FvD) is tevreden over antwoord 5, maar vindt de antwoorden op vragen 3 en 4 wat bevreemdend.
Gedeputeerde Bijl stelt voor om de directeur van WMD-uitleg te laten geven over de stand van zaken tijdens een volgende FCBE-vergadering.
De voorzitter meldt dat dit punt wordt opgepakt.

A.13 *Waterstofmissie Japan*
De heer Uppelschoten (PVV) vraagt waar een verslag over de Waterstofmissie Japan te vinden is.
Gedeputeerde Stelpstra merkt op dat dit op de social media staat.

A.19 *Dreigend stroomtekort op spoorwegennet*
De heer Velzing (FvD) vraagt welke acties GS voornemens zijn te ondernemen om voor leveringsbetrouwbaarheid van netwerkbeheerders te zorgen.
Gedeputeerde Stelpstra meldt dat Tenet heeft aangekondigd dat er twee grote verdeelstations in Noord-Nederland gebouwd gaan worden. GS zijn hierover in bestuurlijk overleg met Tenet. Deze ruimtelijke inpassing gebeurt samen met gemeenten en inwoners, waarbij zorgvuldigheid boven snelheid gaat. Dit kan vier jaar duren, maar ook wel tien jaar.

B.6 *Jaarverslag Fauna Beheer Eenheid 2018*
Mevrouw Potharst (PvdD) wil dit punt agenderen voor een volgende commissievergadering van OGB en zal een onderbouwing leveren.

B.13 *Brief van de Nederlandse Melkveehouders Vakbond van 11 september 2019 over de PAS*
De heer Vorenkamp (PVV) vraagt of GS deze brief gaan beantwoorden en of PS hier een afschrift van krijgen.
Gedeputeerde Jumelet neemt het op zich deze brief te beantwoorden.

B.16 *Ontbreken Natuurbeschermingsvergunning voor GAE*
Mevrouw Potharst (PvdD) vraagt of de antwoorden al binnen zijn, zo ja, dan wil zij dit punt agenderen voor de volgende vergadering.
De voorzitter meldt dat de antwoorden nog niet binnen zijn.

De voorzitter stelt voor de stukken af te doen op de wijze die op de LIS is aangegeven en is besproken. De Statenleden gaan hiermee akkoord.

F. Rondvraag
Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

G. Voorstellen

A-stukken:

G.1 Statenstuk 2019-896
Wijziging Verordening REP-SNN; voorstel van het college van Gedeputeerde Staten van 2 juli 2019, kenmerk 27/5.2/2019001603

Het Statenstuk wordt met algemene stemmen aanvaard.

G.2 Statenstuk 2019-892
Wijziging verordening subsidies Plattelandsontwikkelingsprogramma 2014-2020 (Verordening POP3-subsidies provincie Drenthe); voorstel van het college van Gedeputeerde Staten van 4 juni 2019, kenmerk 23/5.3/2019001405

Het Statenstuk wordt met algemene stemmen aanvaard.

G.3 Statenstuk 2019-901
Benoeming lid Begeleidingscommissie Accountant; voorstel van het Presidium van Provinciale Staten van 30 september 2019, kenmerk 40/SG/201903025

Het Statenstuk wordt met algemene stemmen aanvaard.

G.4 Statenstuk 2019-900
Benoeming commissielid, niet zijnde Statenlid en benoeming leden in de Statencommissies; voorstel van het Presidium van Provinciale Staten van Drenthe van 30 september 2019, kenmerk 40/SG/20193022

Door de fractie van de VVD is de heer C. Vianen voorgedragen als commissielid, niet zijnde Statenlid. De heer Vianen heeft de gedragscode ondertekend. De voorzitter wijst op het belang van het handelen naar de gedragscode. Bij acclamatie wordt overgegaan tot benoeming. Hij zal plaatsnemen in de commissie FCBE.

B-stukken:

G.5 Statenstuk 2019-897 HERZIEN
Afspraken en maatregelen Klimaatakkoord; voorstel van het college van Gedeputeerde Staten van 24 september 2019, kenmerk 39/5.6/2019001901

Inhoud: Naar aanleiding van het Klimaatakkoord van Parijs om de opwarming van de aarde te beperken, is op 29 mei 2019 de Klimaatwet aangenomen door de Eerste Kamer. Daarin is o.a. vastgelegd dat het Rijk in 2019 met een Klimaatplan komt, waarin de hoofdlijnen van het klimaatbeleid voor de komende tien jaren zijn vastgelegd. Dit Klimaatplan zal tot stand komen via vijf klimaattafels: energie, gebouwde omgeving, industrie, landbouw & landgebruik en mobiliteit. De provincies zijn aan alle tafels vertegenwoordigd. De aandachtspunten van Drenthe komen terug in Statenstuk 2019-897.

Samenvattende reactie van de fracties:
OpDrenthe merkt op dat het bij rapporten vooral om berekeningen gaat. Deze zijn vaak niet consistent. Feitelijke metingen, zoals die van het RIVM, laten zien dat broeikasgasemissies een gestage daling laten zien sinds de jaren ’90. Daarom moeten alle sectoren doorgaan met het verbeteren van werkwijzen, technieken en processen i.p.v. de samenleving op te zadelen met peperdure gedwongen maatregelen. De burgers is nog niets gevraagd. Het zal aankomen op de definitieve RES, wat precies de feitelijke maatregelen in Drenthe worden. De fractie steunt het Klimaatakkoord en de moties niet.
De VVD heeft als missie dat overheden, bedrijven, instellingen en inwoners samen werken aan de energietansitie en de reductie van broeikasgasemissies. De VVD stemt in met het Klimaatakkoord en het appreciatievoorstel van het IPO doordat in deze stukken nu het kader verwoord staat waarbinnen de VVD aan de slag wil met de energietransitie: de Drentse inwoners winnen aan positie in het proces.

De fractie vindt de opcenten een oneerlijke belasting en is blij dat deze onder druk staan. De fractie zal de moties niet steunen.
De PvdA heeft als uitgangspunt dat de uitwerking van het Klimaatakkoord voor iedere Drent toegankelijk moet zijn, eventueel met steun op het gebied van kennis of financiën. Verder staat zij voor een collectieve en coöperatieve aanpak door inwoners zelf eigenaar te maken van een energievoorziening. Facilitering vanuit de provincie is hierbij een belangrijke randvoorwaarde; de regie moet bij de Drentse overheden blijven liggen. Verder wordt ruimte gevraagd voor woningcorporaties wat betreft de verhuurdersheffing. Wellicht dat de provincie een claim op een deel van de netcapaciteit kan leggen. Geen steun voor de moties. D66 wil zoeken naar mogelijkheden en oplossingen voor een groener leven, bijvoorbeeld via een grensoverschrijdend energie- en grondstoffen netwerk; zie het rapport 'Via Parijs' van de Rijksbouwmeesters. Beperkende 'grijze muren' moeten door de overheden gesloopt worden, kansen omgezet in acties en structurele antwoorden gevonden. Niet alle wetten zijn nog geschikt voor de wereld van morgen. De fractie wil een toezegging van innen van opcenten bij gebruikers van leaseauto's die in gebruik zijn bij andere provincies en zij wil inzetten op innovatieve ontwikkelingen duurzaam vliegen. Het CDA: niets doen is geen optie, nu aan de slag. De fractie stemt in met het gewijzigde Klimaatakkoord en met inspanningsverplichting, niet met resultaatverplichting. GS moeten euro's zo slim mogelijk inzetten voor het grootste energie effect, verspilling voorkomen, en ervoor zorgen dat inwoners kunnen participeren. Initiatieven van onderop moeten een kans hebben. Haalbaar, betaalbaar, realiseerbaar en aansluitend bij de presentatie van de Rijksbouwmeesters. De PvdD wil niet alleen het haalbare, betaalbare en realiseerbare doen, maar alles wat noodzakelijk is. De PvdD kijkt uit naar een integrale visie op duurzame mobiliteit, waarbij ook het afbouwen van het verkeer op GAE hoort. Motie M 2019-11 (GAE ook in regionaal mobiliteitsprogramma opnemen) wordt ingediend. Mogelijk gaat de fractie nog vragen over het vliegveld agenderen. Volgens het IPPC-rapport moet het hele landgebruik verduurzaamd worden, dus niet alleen de veenweiden. De uitstoot van methaan door landbouwdieren, nieuwe methodes van grondbewerking en het planten van bomen moeten nog meegenomen worden in emissiereductieprogramma's. Motie M 2019-12 (Programma broeikasgasemissie door landgebruik) wordt ingediend. Graag reactie van GS waarom een aantal punten uit de motie niet zijn opgenomen in het Klimaatakkoord. GroenLinks omarmt het Klimaatakkoord en blijft strijden voor nog meer maatregelen om Drenthe en de rest van de wereld leefbaar te houden en strijdt voor een fijn en toekomstbestendig Drenthe voor alle inwoners, jong of oud, werk of geen werk. De fractie vindt het debat te veel toegespitst op de energietransitie. Zij vindt dat er qua CO_2-uitstoot een kansrijke toekomst is voor Nederland, dat er veel te leren is van Zweden, Denemarken en Duitsland bij de energietransitie en dat de overheid zaken oplegt, maar wel vanuit gekozen posities. De SP pleit voor een brede aanpak, waarbij lusten en lasten van de maatregelen eerlijk naar draagvlak en samen met de inwoners worden verdeeld, met de provincie in de regierol. Lokale energiecorporaties moeten gesteund worden en er moeten goede subsidie- en compensatieregelingen zijn. Grote vervuilers en energieproducenten moeten aangepakt worden en de ontwikkeling van groene waterstof en lokale energieopslag gestimuleerd. De SP stemt niet tegen het Klimaatakkoord, maar volgt de uitwerkingen zeer kritisch. Ze steunt de GAE-motie en juicht het claimen van een deel van de netcapaciteit door de provincie toe. FvD laat aan de hand van grafieken zien dat het onderdeel 'haalbaar' niet juist is. Rijke landen stoten veel CO_2 uit en arme landen weinig. Slechts vier rijke landen laten een ander beeld zien door gebruik van zon- en windenenergie, waterkrachtcentrales en/of kernenergie. Nederland kan het Duitse pad volgen, maar de Energiewende in Duitsland laat een mislukking zien. Bovendien heeft Nederland ook nog zware industrie met veel CO_2-uitstoot. Kernenergie is de enig haalbare manier om de CO_2-uitstoot terug te dringen en dit staat niet in het Klimaatakkoord. Beleid moet niet gebaseerd worden op zaken die niet haalbaar zijn. Geen steun voor het Klimaatakkoord en de moties. De CU vindt haar motivatie om voor de wereld te zorgen in het onderliggend gedachtengoed dat de Aarde en alles wat daar leeft van de HEER is. God heeft onderlinge afhankelijkheid, elkaar wederzijds aanvullen en ten dienste staan van elkaar gewild. Het zijn van elk schepsel is

belangrijker dan het nuttig zijn. Sociale gerechtigheid en klimaatveranderingen gaan samen. De christelijke spiritualiteit stelt een levensstijl voor van soberheid en de plicht om de Aarde door te geven. Steun voor het Klimaatakkoord, maar niet voor de moties. De PVV vindt het Klimaatakkoord een nonoplossing van een imaginair probleem, dat opgesteld is door partijen die er een groot belang bij hebben. Dit zijn mensen die hopen de door hen aangerichte schade te kunnen herstellen door de CO_2-uitstoot te sturen en mensen die gaan verdienen aan alles wat gemaakt en aangeschaft moet worden om de doelen van het Klimaatakkoord te halen, waarbij uiteindelijk de burgers betalen. Een opgedrongen oplossing voor een van bovenaf opgelegd probleem, onhaalbaar en onbetaalbaar. Wie bepaalt of de inspanningsverplichting voldoende is en wat gebeurt er als deze onvoldoende is? De representatieve democratie is niet meer zo representatief.

De reactie van het college van GS op hoofdlijnen wordt als volgt verwoord:
Gedeputeerde Stelpstra vindt de democratie nog steeds representatief. Hij geeft aan dat het college, net zoals de meeste fracties, staat voor draagvlak en participatie, geen dwang, collectief en coöperatief, CO_2-emissiereductie. Hij gaat kort in op gestelde vragen:
Hij ziet kansen voor gebruik van waterstof.
De verhuurdersheffing is al onder de aandacht gebracht.
Er is al langer aandacht voor grensoverschrijdende zaken om deze op de Europese agenda te krijgen.
De woonlasten neutraliteit geldt voor de bebouwde omgeving, maar bij de kostenefficiency van de energietransitie kunnen soms duurdere keuzes gemaakt worden.
Hij is voor integrale benadering met kleine stapjes op korte termijn. Ook staan ontwikkelingen niet stil. Soms wordt er wel met het Rijk samengewerkt.
De randvoorwaarden van coöperaties komen terug bij de investeringsagenda.
Inspanningsverplichting kan niet juridisch worden afgedwongen; in een goed gesprek wordt geprobeerd zaken voor elkaar te krijgen. De toekomst zal wijzen hoe het gaat.
Gedeputeerde Bijl ontraadt motie M 2019-11, omdat het regionale mobiliteitsprogramma voortkomt uit het Klimaatakkoord en GAE-onderdeel is van de lange termijnvisie mobiliteit, een breder verhaal, waar ook verkeersveiligheid onderdeel van uit maakt.
Gedeputeerde Jumelet geeft aan dat er gewerkt wordt aan het veenweiden programma, maar dat er ook gewerkt wordt aan andere doelen bij landbouw en landgebruik, zoals bomen, bos en natuur. Dit staat op pagina 13/323. De duurzaamheidsplannen gaan ook over de vermindering van emissies naar de omgeving. De Staten geven ondersteuning aan de opgaven van de landbouwsectoren en er zal sprake zijn van een programmatische aanpak, zeker bij de klimaatopgave. Hij wil de PvdD wel bijpraten over wat er allemaal gebeurt. Hij ontraadt motie M 2019-12, omdat deze overbodig is.

Toezeggingen:
Gedeputeerde Bijl zegt toe binnen drie maanden een planning m.b.t. de lange termijnvisie mobiliteit te geven.

Nr.		**Onderwerp**
Statenstuk 2019-897	Voor: 30 (PvdA, VVD, CDA, SP, D66, CU,GL en SL) Tegen: 7 (PVV, PvdD, OpDrenthe, de heren Camies en Bos van FvD)) Stemonthouding :4 (FvD de heren Velzing, Omlo, Drukker en Blinde) Het Statenstuk wordt **aangenomen.**	Afspraken en maatregelen Klimaatakkoord HERZIEN

Na beraadslaging en stemming is Statenstuk 2019-897 HERZIEN, Afspraken en maatregelen Klimaatakkoord met meerderheid van stemmen aanvaard.

Verder worden de volgende moties ingediend:

Nr.	Ingediend door	Onderwerp
Motie 2019-11	Motie door PvdD Voor: 4 (PvdD, SP) Tegen: 36 (PvdA, FvD (5 p.), VVD, CDA, PVV, D66, CU, GL, SL en OpDrenthe) Stemonthouding: 1 (FvD de heer Camies) De motie wordt **verworpen.**	GAE ook in regionaal mobiliteitsprogramma opnemen.

Nr.	Ingediend door	Onderwerp
Motie 2019-12	Motie door PvdD Voor: 1 (PvdD) Tegen: 40 (PvdA, FvD, VVD, CDA, PVV, SP, D66, CU, GL, SL en OpDrenthe) De motie wordt **verworpen.**	Programma broeikasgasemissies door landgebruik

G.6 Statenstuk 2019-898
Startnotitie Regionale Energiestrategie; voorstel van het college van Gedeputeerde Staten van 3 september 2019, kenmerk 36/5.4/2019001933

Inhoud: De dertig landelijke Regionale Energie Strategieën (RES) zijn een onderdeel van het Klimaatakkoord. De besluitvorming voor de Drentse RES vindt plaats in de PS, de gemeenteraden en de besturen van de waterschappen. Voor de Drentse RES is een Startnotitie opgesteld, waarbij naast de besluitvormende organen ook netwerkbedrijven en diverse belangenorganisaties betrokken zijn. Drentse aspecten zijn bepalend voor de Drentse bijdrage. Ook worden afspraken gemaakt over de regionale verdeling van beschikbare warmtebronnen als alternatief voor aardgas.

Samenvattende reactie van de fracties:
OpDrenthe wil dat in de Startnotitie duidelijker vertrekpunten worden ingenomen: de betrokkenheid van de inwoners is cruciaal, het huishoudboekje van de burger moet goed geregeld worden, wat er gebeurt als het Rijk beoordeelt dat de Drentse bijdragen onvoldoende zijn. De VVD stemt in met OpDrenthe met deze nuancering dat de Drentse inwoners gehoord worden en meeschrijven aan plannen. De RES-last lijkt niet heel hoog te liggen. Er is geen enthousiasme voor het vullen van Drentse ruimte ten behoeve van andere regio's. De VVD is niet voor motie M2019-13 (Startnotitie RES, verdrag van Aarhus), maar wel voor draagvlak. De PvdA wil dat niet alleen woningeigenaren participeren in de regiogroep, maar ook huurders en dat bewoners in een vroeg stadium betrokken worden bij de planvorming. Zij hoopt dat de gemeenten dit op gaan nemen in hun randvoorwaarden en ziet via het omgevingsbeleid een rol voor de provincie. Zij vraagt hoe de rol van PS bij participatie in andere provincies is vormgegeven. Verder wil zij op de hoogte gehouden worden van de voortgang en de invulling van de plannen en vertrouwt zij erop dat de plannen gezamenlijk met alle partijen tot stand komen. De PvdA steunt de Startnotie. D66 wil zich inspannen om de transitiedoelen te halen; een transitie van, voor en met de inwoners en stemt in met deze Startnotitie. Zij verwijst verder naar de master scriptie 'Samenwerking in de schaduw van de hiërarchie' van de heer Naber, waaruit blijkt dat er grote inzet nodig is om tot consensus en resultaten te komen. Verder verwacht D66 dat de gedeputeerde

regisseur is van de RES en verzoekt om een tussenstand over drie maanden. De RES kan een succes worden als kansen omgezet worden in acties. De motie M 2019-13 is overbodig.
Sterk Lokaal benadert de Startnotitie positief, maar wil weten hoe de stand van zaken is op dit moment. De fractie wil inzetten op zonnepanelen op daken van industrie en particuliere woningen i.p.v. op windmolens, i.v.m. horizonvervuiling, minder wind dan bij de kust en schadelijke effecten van mogelijk lage frequentiegeluiden van windmolens. Verder wil zij inzetten op verduurzamen van woningen door schone energieopwekking en CO_2-uitstoot te verminderen en draagvlak creëren.
De CU stemt in met de Startnotitie RES; dit is een van de bouwstenen van het Klimaatakkoord. Zij vindt het van belang dat de inwoners vanaf het begin van het proces bij het opstellen van de RES betrokken zijn en ziet dit vooral als taak van de gemeenten. Motie 2019-13 is overbodig. Wetten hoeven niet bekrachtigd te worden. Handhaven is een ander punt van aandacht. GroenLinks ziet dat de netcapaciteitvergroting rond 2025 klaar zal zijn, ruim op tijd voor de voltooiing van de doelstelling van de RES in 2030. De fractie roept op tot maatschappelijk geïntegreerde plannen t.a.v. het opwekken van hernieuwbare energie en het verduurzamen van woningen en vraagt om concrete tussendoelen, waarbij de provincie de ruimteregie voert. Zij betwijfelt of de hoeveelheid opgewekte energie wel voldoende is voor de toekomstige vraag naar energie. Zij pleit voor borging van lokaal eigenaarschap tot het criterium van 50% uit het Klimaatakkoord. Dit creëert ook draagvlak. Vormen verbranding van biomassa en restafval onderdeel van de RES? De motie is overbodig. De PvdD vindt het essentieel dat de visie op de duurzame toekomst van de landbouw niet in tegenspraak is met de visie over duurzame energieopwekking. Hiertoe pleit de fractie voor stoppen van het subsidiëren van het verstoken van biomassa; bomen zijn juist hard nodig voor het opnemen van CO_2. Verder vraagt zij hoe het staat met de handhaving van de energiebesparing voor bedrijven en pleit zij voor een voor inwoners begrijpbaar dossier. De motie is overbodig. De PVV vindt dat burgers onvoldoende betrokken zijn geweest. Volgens het verdrag van Aarhus moeten de burgers in een vroeg stadium betrokken worden. De fractie ziet een parallel tussen de RUD en de RES: vrijwillig begonnen, opgelegd geëindigd. Invoeren van kernenergie zou honderden miljarden euro's bespaard hebben. In Duitsland is gebleken dat de eigenaren van de energieparken de omgeving kunnen laten zitten met de restanten. De PVV wil niet dat de hele economie afhankelijk wordt gemaakt van een onbetrouwbare energievoorziening. De term 'woonlastenneutraal' staat niet in de Startnotitie RES en de vraag rijst of het vastrecht van energielevering ook onder woonlastenneutraal valt. De PVV dient samen met het FvD motie M 2019-13 in.
Het CDA stemt in met de Startnotitie. De motie is overbodig. De SP hecht aan draagvlak bij de bevolking en ziet graag een periodieke stand van zaken van de maatregelen van de RES. De fractie is voor het stimuleren van lokale opwekking naar lokale opslag, die mogelijk voort kan komen uit investeringen in technische ontwikkelingen. Voor nu stemt de SP in met de voorstellen. Vragen bij het dictum: Wat is een zo vroeg mogelijk stadium en wat wordt geaccepteerd? Een wet behoeft geen motie.
FvD verwijst weer naar de grafieken: bij de daling van de CO_2-uitstoot moet ook rekening worden gehouden dat door de bevolkingsgroei en de economische groei de CO_2-uitstoot met 20% omhoog is gegaan. Het ambitieniveau CO2-uitstoot is hoger dan het haalbare niveau. De fractie vindt dat het college de burgers moet beschermen tegen onhaalbare doelstellingen van de overheid, de MKB-ondernemers tegen fatale verliezen, de natuur- en landbouwgronden tegen de wildgroei van zonneakkers en windturbineparken. Het college moet ook maatregelen voor CO_2-uitstootvermindering stimuleren en moet beginnen met datgene waar draagvlak voor bestaat. De motie wordt mede ingediend, omdat wetten niet altijd worden nageleefd.

De reactie van het college van GS op hoofdlijnen wordt als volgt verwoord:
Gedeputeerde Stelpstra gaat de vragen en opmerkingen langs.
Hij geeft aan dat een gedeputeerde geen regisseur kan zijn, omdat de provincie maar een van de partijen is. Een gedeputeerde kan wel provinciaal beleid in brengen. Er ligt een sterke rol bij de gemeenten om inwoners te betrekken. De energietafels bepalen gezamenlijk de ambities en de uitvoering

daarvan. Bestuurlijke ongehoorzaamheid is niet volgens de wet en is niet nodig, Drenthe heeft voldoende ambitie en zelfbewustzijn.
De cijfers, waar de VVD om vraagt, heeft de gedeputeerde nog niet.
Het rapport van de Rekenkamer wordt in het energiebeleid betrokken.
Drenthe zit vol met natuur en landbouw bestemd voor heel Nederland.
Hij zal bij de Drentse energietafel inbrengen dat de gemeenten huurders aan tafel zetten,en komt nog terug op de betrokkenheid van PS in andere provincies en zal PS op de hoogte houden van de stand van zaken betreffende de RES, maar wel in samenspraak met de andere partijen. Een deel van de tijd is al verstreken, dus het wordt hard werken, maar een groot gedeelte van de RES is ook al gerealiseerd. De RES gaat niet alleen over opwekken van energie, maar ook over warmte. De Drentse energietafels zijn bezig met een communicatieplan.
Ambities moeten niet van tevoren al vast staan, maar moeten samen, van onderop ontstaan. De provincie wil niet aan de gemeenten zeggen hoe het moet. De keuze van energievorm is techniekneutraal, dus naar keuze van de gemeenten. Vertrouw op de gemeenteraden, aldus de gedeputeerde.
Het 50% lokaal eigenaarschap is geen harde eis, wel een mooi streven.
Biomassa valt buiten de RES. Op p.5 van de Startnotitie staat alleen een illustratie over hoeveel biomassa nodig is om 1 TWh op te wekken. Later wordt in het brede betoog nog teruggekomen op het onderdeel biomassa. Er is de afgelopen vier jaar al veel ingezet op energiebesparing en er lopen nog programma's. Hier wordt mee doorgegaan.
De handhaving van energiebesparing voor bedrijven is een taak van de gemeenten. Hij komt hier nog op terug in de beantwoording van schriftelijke vragen.
Er heeft geen dwang plaatsgevonden bij het starten van de RES; de provincie, gemeenten en waterschappen hebben een bod gedaan en het Rijk heeft dit geaccepteerd. De 35 TWh is in het Klimaatakkoord afgesproken, waarbij ook nog een verdeling over land en zee is gemaakt.
In de omgevingsvisie wordt beleid vormgegeven binnen de kernkwaliteiten. Er wordt geen ruimte geboden voor het vol zetten van Drenthe met windmolens en zonneparken.
Het energiecluster Emmen is een van de top tien energieverbruikers, niet van de CO_2-uitstoot.
De energiekosten voor woningen blijven gelijk, daar valt ook het vastrecht onder.
Motie M 2019-13 is overbodig, want het verdrag van Aarhus is in de hele nationale wetgeving verweven.

Nr.		**Onderwerp**
Statenstuk 2019-898	Voor: 31(PvdA, VVD, CDA, SP, D66, CU, GL, SL en PvdD) Tegen: 10 (PVV, FvD en OpDrenthe) Het Statenstuk wordt **aangenomen.**	Startnotitie RES

Na beraadslaging en stemming is Statenstuk 2019-898 Startnotitie Regionale Energiestrategie, met meerderheid van stemmen aanvaard.

De volgende motie wordt ingediend:

Nr.	**Ingediend door**	**Onderwerp**
Motie 2019-13	Motie door PVV en FvD Voor: 9 (PVV en FvD) Tegen: 32 (PvdA, VVD, CDA, SP, D66, CU, GL, SL, PvdD en OpDrenthe) De motie wordt **verworpen.**	Startnotitie RES, verdrag van Aarhus.

H. Motie vreemd aan de orde van de dag van de VVD over 'Haal skills naar Drenthe'

Mevrouw Udinga (VVD) roept, namens alle fracties, het college op om in 2021 of in 2022 de landelijke finale van de vakwedstrijden 'Skills Talents' voor het vmbo en 'Skills Hero's' voor het mbo naar Drenthe te halen, met als doel meer gekwalificeerde vakmensen op de arbeidsmarkt te krijgen en aan positieve beeldvorming van vakmensen te werken. Als het zover komt, mag deze finale ook wat kosten.

De reactie van het college van GS op hoofdlijnen verwoord
Gedeputeerde Bijl meldt dat het college haar best zal doen hier werk van te maken.

Nr.	Ingediend door	Onderwerp
Motie vreemd aan de orde M2019-14	Motie door alle fracties. Voor: 41(PvdA, FvD, VVD, CDA, PVV, SP, D66, CU, GL, SL, PvdD en OpDrenthe Tegen: 0 De motie wordt met algemene stemmen **aangenomen.**	Haal skills naar Drenthe.

I. Motie vreemd aan de orde van de dag van de PvdD over CETA

Mevrouw Potharst (PvdD) dient, mede namens SP, GroenLinks, Sterk Lokaal, PvdA en FvD, de motie over het Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) in, omdat door het claimsysteem Investment Court System (ICS) het Nederlandse rechtssysteem en het provinciaal bevoegd gezag buiten spel kunnen komen te staan. Het vrijhandelsverdrag zou eerst drastisch hervormd moeten worden i.v.m. de consequenties voor Europa en dus ook voor Drenthe (inkomens boeren, voedselveiligheid, rechten van werknemers, kwaliteit van milieu en dierenwelzijn).

Samenvattende reacties van de fracties:
De VVD en het CDA stemmen tegen de motie, omdat vrijhandelsverdragen zorgen voor welvaart vrede en vrijheid. Zowel grote als kleine ondernemers en werkzoekenden hebben er baat bij. Het koppelen van het CETA-verdrag aan de activiteiten van het Canadese bedrijf Vermilion is oneigenlijk, omdat dan een Nederlands bedrijf, zoals de NAM, ongemoeid gelaten wordt. FvD steunt de motie vanwege de negatieve gevolgen voor de provincie en vanwege het ondemocratisch ontstaan. De fractie wil vrijhandel waar de natie invloed op kan uitoefenen. De SP sluit zich bij deze motie aan, omdat zij op 14 oktober 2015 een motie met dezelfde strekking heeft ingediend. De PVV en de PvdA zijn niet tegen vrijhandel, maar stemmen voor deze motie vanwege het claimsysteem dat overheden kan overrulen.

De reactie van het college van GS op hoofdlijnen verwoord
Gedeputeerde Stelpstra als vervanger van de heer Brink geeft aan dat handelsverdragen primair de competentie van de Rijksoverheid zijn. De lokale en regionale overheden hebben in 2016 al de zorgen van maatschappelijke organisaties ingebracht. Daarbij heeft de Nederlandse regering zich op het standpunt gesteld dat ratificatie van CETA-verdrag op geen enkele wijze ten koste mag gaan van beleidslijnen van overheden, van democratische besluitvormingsprocedures en van Europese standaarden. Dat is een lijn die GS steunen. Het is voor GS lastig te beoordelen of het verdrag daar al dan niet mee strijdig is. GS laten deze motie over aan het oordeel van de Staten.

Nr.	Ingediend door	Onderwerp
Motie vreemd aan de orde M 2019-15	Motie door PvdD, SP, GroenLinks, Sterk Lokaal, PvdA en FvD Voor: 27 (PvdD, SP, GL, SL, PvdA, FvD, CU,PVV en OpDrenthe) Tegen: 13 (VVD, CDA en D66) Stemonthouding: 1 (CU de heer Veldsema) De motie wordt met meerderheid van stemmen **aangenomen.**	CETA

J. Sluiting

De volgende reguliere PS-vergadering zal plaatsvinden op 13 november 2019.

De vergadering wordt gesloten om 18.15 uur.

Vastgesteld in de vergadering van Provinciale Staten van 13 november 2019.

, voorzitter

, griffier

AANGENOMEN M 2019-14

MOTIE - HAAL SKILLS NAAR DRENTHE

Provinciale Staten van Drenthe, in vergadering bijeen op woensdag 9 oktober 2019, ter behandeling vreemd aan de orde van de dag,

Constaterende dat:

- Ook in Drenthe sprake is van havoïsering en dat kinderen en ouders minder graag kiezen voor het (V)MBO;
- De beeldvorming van het (V)MBO niet zo positief is, terwijl een goede vakman of vakvrouw heel eerzaam is en de arbeidsmarkt staat te springen om vakmensen;

Overwegende dat:

- We het belangrijk vinden voor de Drentse economie dat er voldoende gekwalificeerde vakmensen zijn;
- We toekomstgericht beroepsonderwijs en vakmanschap willen promoten, zodat talenten worden ontdekt en jongeren kunnen excelleren in hun vak;
- We als provincie inzetten op een optimale aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt;

Roepen het college op:

- Te onderzoeken of het mogelijk is om in 2021 óf 2022 in Drenthe de landelijke finale te houden van de vakwedstrijden Skills Talents voor het VMBO en Skills Heroes voor MBO leerlingen.

En gaan over tot de orde van de dag.

Namens de fracties

VVD Annigje Udinga	OpDrenthe Frank Duut	D66 Henk Pragt	GroenLinks Henk Nijmeijer	CDA Bart Dekken
Forum voor Democratie Hendrikus Velzing	PVV Nico Uppelschoten		Partij voor de Dieren Thea Potharst	SP Greetje Dikkers
ChristenUnie Bernadette van den Berg-Slagter	PvdA Janny Roggen	Sterk Lokaal Alfred Schoenmaker		

M 2019-15

AANGENOMEN

Partij voor de Dieren Drenthe

SP

GROENLINKS

STERK LOKAAL

PvdA

Forum voor Democratie

Motie CETA

Provinciale Staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 9 oktober 2019, ter behandeling vreemd aan de orde van de dag.
Constaterende dat:

- dit najaar in de Tweede kamer het vrijhandels- en investeringsverdrag CETA tussen de EU en Canada wordt behandeld;
- bij CETA vergaande rechten voor buitenlandse investeerders worden geïntroduceerd, alsmede een claimsysteem om mogelijke aantasting van die rechten aan te vechten;
- CETA lokale overheden beperkingen op kan leggen als het gaat om het reguleren van publieke voorzieningen of het beschermen van mens, dier, milieu en klimaat, middels de dreiging van (miljoenen)claims wegens gederfde inkomsten;
- in gemeenten en provincies met kleine gasvelden, het onder CETA moeilijker zal worden om gaswinning te reguleren, te stoppen of te voorkomen, ook als er overlast of gevaren door ontstaan.

Overwegende dat:

- dit verdrag vergaande consequenties heeft voor Drenthe, onder andere voor het al dan niet afbouwen van de gaswinning;
- er in Drenthe gas wordt gewonnen uit verschillende kleine gasvelden door het Canadese bedrijf Vermilion en door ExxonMobil (als onderdeel van de NAM) dat via een Canadese vestiging aanspraak kan maken op dezelfde rechten;

- ons parlement het verdrag kan wegstemmen, of afdwingen dat het wordt verbeterd, bijvoorbeeld door het claimsysteem eruit te halen.

Draagt het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe op om:

- de mogelijke schadelijke gevolgen van het CETA-verdrag voor Drenthe onder de aandacht te brengen bij het kabinet, het IPO en het parlement;
- de Tweede en Eerste Kamer op te roepen om niet akkoord te gaan met CETA in de huidige vorm.

En gaat over tot de orde van de dag.

Fractie Partij voor de Dieren

Fractie SP

Fractie GroenLinks

Fractie Sterk Lokaal

Fractie Partij van de Arbeid

Fractie Forum voor Democratie